

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

REVISTA, de d-l V. Athanasovici.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I*: I. Niculescu cu soții Anastasia și C. Părvulescu. — *Observație* de S. R.

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Ministerul de finance cu Societatea anonimă «Concordia».

Curtea de apel din Galați, secțiunea I: D. N. Boeru cu tutearea minorilor Ion D. Vasiliu. — *Observație*.

Tribunalul Ilfov, secția comercială: Karl Riske și Virgil Popescu cu A. Löwenbach et C-ie.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație* de d-l D. Alexandresco.

1 Ianuarie 1910

Materiile de ordin judiciar și economic formând ocupațiunea exclusivă a ziarului *Dreptul*, ne propunem, după obicei, să schițăm bilanțul anului 1909 din acest îndoit punct de vedere.

Dacă aruncăm o ochire retrospectivă cu 44 ani în urmă, în perioada dintre confecționarea codurilor noilor legiuri și anul 1880, constatăm că numărul titraților în drept eră foarte restrâns pe atunci.

Arta de a interpreta noile legi eră considerată în ochii multora plină de dificultăți și având chiar un caracter misterios.

Inaintările rezezi în magistratură și succesele relativ facile, precum și osebita considerațiune de care se bucurau acei cari se destinau baroului, au făcut ca în perioada dintre 1880 și până azi, mai toți tinerii să-și indrepte pașii spre cariera dreptului, considerând-o ca o adevărată mană cerească.

Astfel se explică pletora care există în această carieră și care crește mereu. Epoca inaintărilor rezezi în magistratură și a succeselor facile în barou a trecut însă de mult.

Câte desiluzii și câte dificultăți nu sunt în locul suc-

ceselor de altădată! Progresul totuș e real. Grație răspândirii unei culturi alese, a unor studii mai aprofundate și a alegerii mai ușoare, fiind dat numărul mare al candidaților, magistratura și baroul nostru au făcut progrese însemnate.

Avem magistrați de elită, inteligenți, culți, cu caracter și independenți. Judecătorii noștri, în cea mai mare parte, sunt la înălțimea misiunii ce au într'o societate civilizată și într'un Stat bine organizat.

Hotăririle ce se dau de instanțele noastre judecătorești sunt bine redactate, unele din ele se reproduc chiar de marile colecțiuni din străinătate, făcând onoare magistraturei și țării noastre.

Urarea ce o făcea *Dreptul* la începutul anilor 1903 și 1907, «de a vedeă întinzându-se inamovibilitatea judecătorilor, de a-i scoate de sub acțiunea Puterei și de a-i apăra de arbitrariul ministerial», a devenit în cursul anului 1909 o realitate.

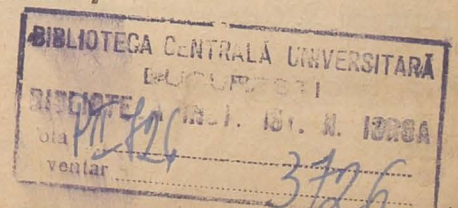
Prin legea din 23 Martie 1909, pusă în aplicare la 1 Iunie 1909, judecătorii dela tribunal au devenit inamovibili, și s'au luat garanții serioase pentru numiri și inaintări prin înființarea consiliului superior al magistraturei. Legea d-lui T. Stelian a fost salutată cu multă satisfacție de lumea judiciară.

Am fi dorit ca în consiliul superior al magistraturei să facă parte și delegațiile barourilor Curților de apel. Aprecierile pe cari le dau barourile asupra magistraților sunt întotdeauna sincere, și s'ar putea zice că reputația celor mai mulți magistrați ele o stabilesc.

Prin aceeaș lege s'a creat și instituția judecătorului-unic pentru tribunale. Unii au privit cu oarecare prevențiune această instituțiune, am putea zice chiar cu oarecare neîncredere. Părerile sunt împărțite¹⁾.

Magistrații buni vor aveă însă ocaziunea de a se distinge

1) Vezi *Dreptul* No. 3 și 16 din 1909, articolele d-lor Petrescu-Comnen și C. Hagi-Teodoraky.

mai nșor, având sentimentul responsabilității; ceilalți vor continua a da sentințe greșite, pe cari Curțile le vor controla mai de-aproape și le vor reforma.

În tot cazul, vedem din practică că e penibil pentru judecătorul-unic dela tribunalele mai încărcate să judece 20—30 procese pe zi. Osteneala fizică și intelectuală la care e supus, îl poate expune la surmenagiu. Ar fi nemerit dacă s'ar stabili să se schimbe două complecturi în cursul unei ședințe, alternând astfel doi judecători ai tribunalului.

În ceea ce privește notariatul, am avea de asemenea o dorință de exprimat.

Înmulțirea excesivă a actelor de notariat, mai ales în capitală și centrele mari, conservarea lor, ținerea registrelor, cere ca notariatului să i se dea o organizație deosebită.

Ar fi bine să se creeze judecători-notari, cari să fie permanenți la notariat, dându-li-se asemenea dreptul *in-aintării pe loc*.

Tot în legea din 1909 se prevede o foarte nemerită dispoziție, care dă dreptul instanței să delege un membru al ei cu ascultarea martorilor. Este o dispozițiune menită să cruțe pierderea de timp care e atât de mare în cursul judecăților, mai ales la instanțele de fond.

Se perde de sigur mult timp cu amănările proceselor și cu așteptarea zilei și a orei când partea are să pledeze.

Să știe că de multeori o justiție lentă nu mai este justiție. Cauzele întârzierii judecăților sunt multiple. Nu e locul a face aci o enumerație. Această întârziere este însă un rău însemnat, care poate avea o înrăurire simțitoare chiar asupra creditului public și privat.

Credem, între altele, că erau excelente dispozițiunile din proiectul de lege prezentat de d-l C. I. Stoicescu, fostul ministru al justiției²⁾, pentru *modificarea unor articole din codul de procedură civilă*, și anume, între altele, art. 34, 40, 36 și 41, dispozițiuni cari prevedeau pentru reclamant obligația de a alătura pe lângă petiția de intentarea acțiunii, un memoriu care să cuprindă indicarea calității în care se judecă, expunerea completă a faptelor, argumentarea sa juridică, arătarea probelor pe cari se sprijină acțiunea, actelor cu cari se servă și a concluziunilor ce va pune în instanță (art. 34 din proiect).

O atare dispozițiune există și pentru defendor (art. 40), și în art. 36 și 41 din proiect se prevăd sancțiunile pentru neurmărire.

Aceste dispozițiuni curmă surprinderile și puneau pe cei cari judecă în cunoștință de importanța procesului și a mijloacelor de apărare.

Deci, fără modificări importante, cu o dispozițiune care să prevadă că toate incidentele de procedură să fie ter-

minate până în ziua destinată numai pentru pledarea procesului, și cu alte mici reforme ce s'ar putea propune, s'ar face un bine simțitor.

Fiindcă e uzul de a se face urări cu ocazia anului nou, urăm și noi ca d-l ministru actual al justiției, care e un profund cunoscător al nevoilor justiției, să binevoiască a se gândi la reformele ce trebuiesc făcute pentru ca mersul justiției să fie mai repede și pentru o mai bună și regulată distribuțiune a ei. Făcând aceasta, va completa însemnata d-sale reformă.

Se știe ca fără justiție dată în bune condițiuni, o țară nu poate să-și îndeplinească menirea ei în o societate civilizată.

În scopul de a se evita pierderea de timp, actualul prim-președinte al Inaltei Curți a luat deja două măsuri importante³⁾; și tot preocupat de această nevoie, actualul prim-președinte al pibunalului Ilfov prevăzuse oarecari măsuri reglementare.

Pentru a se putea ajunge la un bun rezultat și pe acest teren, trebuie concursul magistraturei și al baroului și edictarea unor noi dispozițiuni legale.

Baroul nostru nu poate fi trecut cu vederea în această revistă. El numără multe elemente de prima ordine, are reprezentanți cu cultură și talent, dă un concurs real magistraturei și dintr'ansul s'au recrutat în diferite rânduri bărbații politici de seamă ai țării.

Decanii M. Antonescu și C. Dissescu, cari s'au perindat dela 1903 încoace, s'au ocupat de aproape de nevoile baroului. Actualmente, confratele și amicul nostru M. Antonescu, consacră timpul disponibil ce are pentru barou, și putem privi cu încredere în viitorul corporațiunii noastre.

În cursul anului trecut, este de semnalat retragerea pentru limită de vârstă a d-lui Scarlat Pherekide din funcția de prim-președinte al Curței supreme, eveniment pe care l-am regretat cu toții, pentru că d-l Sc. Pherekide, în fruntea magistraturei, întrupă în gradul cel mai înalt sentimentul de dreptate și legalitate.

Numirea d-lui G. Bagdat, eminentul magistrat, în această înaltă demnitate, a fost salutată cu multă încredere de lumea noastră judiciară.

Anul 1909, pe terenul economic, s'a semnalat mai întâiu prin aplicarea legilor votate în anii trecuți și menite să îmbunătățească starea țăranilor.

Grație aplicării acestor legi, s'a constatat că o valoare de 150 milioane lei a trecut din proprietatea mare în cultura țăranilor, din acestea 15 milioane prin mijlocirea Casei rurale, și acest fapt este o dovadă manifestă de importanța și utilitatea acestei instituțiuni.

Intr'o altă ordine de idei, se impune atențiunii legiuitorilor de câtva timp să se ocupe de soarta muncitorilor dela orașe, cari merită de asemenea toată sollicitudinea sa. Singurele două articole din codul civil, privitoare la

2) Se știe că acest proiect a fost elaborat de o comisiune, care a lucrat sub prezidenția ministrului justiției, și care se compunea din d-nii Ciru Oeconomu, M. Iulian, Oscar N. Nicolescu, A. Constantinescu, M. Corbescu, C. Tătăranu și subsemnatul.

3) Vezi *Dreptul* No. 67 din 1909.

contractul muncii, de mult nu mai corespund cu noua evoluție și noua viață economică a acestei clase.

Sunt dispozițiuni ocrotitoare muncitorilor în legea din 1903 asupra meseriașilor, altele ar trebui încă edictate.

Meseriașii au tot dreptul de a fi protejați. Dispozițiunile din lege cari prevăd case de retragere, asigurări contra accidentelor și infirmității, etc., trebuiesc aplicate, altele completate. Dâșii însă nu pot turbura ordinea în țară și nici nu trebuie lăsați să devină un element de desordine, sub pretextul că exercită simple drepturi cetățenești.

În această ordine de idei, în urma odiosului atentat în contra primului ministru al țerei, s'a promulgat legea din Decembrie 1909 asupra asociațiunilor funcționarilor și salariaților Statului, prevăzând formalități pentru constituirea asociațiunilor și modul lor de funcționare și reglementând dreptul de grevă.

Facem urări ca munca națională să devină cât mai productivă, ca ea să se desfășure pe terenul industrial, punând în valoare bogățiile ce stau ascunse unele în profunditatea solului acestei țări.

Muncitorii au tot interesul să dovedească că dâșii constituiesc forțe vii ale națiunii și sunt elemente utile în societate.

Incheiând, mulțumim colaboratorilor noștri, în numele *Dreptului*, pentru prețiosul concurs ce fără preget continuă a ne da.

Exprimăm de asemenea sincerile noastre mulțumiri, împreună cu cele mai afectuoase urări abonaților noștri, grație cărora, pentru o bună parte, *Dreptul* intră în al XXXIX-lea an al existenței sale. V. ATHANASOVICI

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 4 Noembrie 1909

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

I. Niculescu cu soții Anastasia și C. Părvulescu

INDIVIZIUNE. — DREPTURI NELICHIDATE. — COPROPRIETARI.

ÎNCHIRIERE. — IMOBIL INDIVIZ. — REZILIERE CERUTĂ DE UNUL DIN COPROPRIETARI. — EFECȚE FAȚĂ DE CEILALȚI. — ART. 1268 ȘI 1419 CODUL CIVIL.

1° După principiile generale cari guvernează starea de indiviziune, fiecare copărtaș fiind presupus a fi proprietarul și posesorul fiecărei părțițele din imobilul indiviz, de aci rezultă că unul dintre coproprietarii indiviși nu poate dispune în mod valabil, în propriul său folos, de imobil sau de o parte din el, fără consimțământul celorlalți, astfel că unul din coproprietarii în indiviziune nu poate, în timpul indiviziunii, să închirieze imobilul comun fără consimțământul celorlalți coproprietari.

2° Rezilierea contractului de arendare sau de închiriere a imobilului unor minori, cerută de minorul ajuns la majoritate pe baza art. 1268 și 1419 din codul civil, poate să fie pronunțată de instanțele judecătorești nu numai în folosul minorului ajuns la majoritate, care a cerut rezilierea, dar și față de comoștenitorii săi minori, când acel imobil se stăpânește în indiviziune de minorul devenit major și de minori.

No. 417. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de I. Niculescu contra deciziunii Curței de apel din Craiova, dată în proces cu soții Anastasia și C. Părvulescu.

S'au ascultat: d-l avocat N. Mitescu, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Săulescu, în combateri, d-l procuror general C. R. Manolescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Exces de putere. Curtea declarând contractul reziliat numai față de Anastasia Părvulescu, moștenitoare majoră, întinde efectele acestei rezilieri, provenind din cauza art. 1268 cod. civ. și la comoștenitori numai față de cari contractul este valabil. Or, o asemenea extensiune este arbitrară și constituie un exces de putere».

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a adoptat faptele și motivele din sentința tribunalului atacată cu apel, prin care prima instanță, pe baza art. 1268 și 1419 din codul civil, a declarat reziliat, cu începere dela 23 Aprilie 1907, contractul de închiriere prin care Maria I. Niculescu, în calitate de tutoare a minorilor săi copii, împreună cu soțul său de al doilea, I. Niculescu, în calitate de cotutor, închiriasse lui I. Niculescu, fratele cotutorului, pe timp de nouă ani, imobilul minorilor, situat în Craiova, str. Justiției;

Considerând că chestiunea dedusă prin motivul de casare în judecata acestei Inalte Curți, este de a se ști dacă rezilierea contractului de arendare sau închiriere a imobilului minorilor, cerută de minorii ajunși la majoritate pe baza art. 1419 din codul civil, poate să fie pronunțată de către instanțele judecătorești, nu numai în folosul minorului ajuns la majoritate, care a cerut rezilierea, dar și față de comoștenitorii săi minori, când acel imobil se stăpânește în indiviziune de minorul devenit major și de minori;

Considerând că, în lipsa unei dispozițiuni formale a legii în această privință, trebuie să ne referim la principiile generale cari guvernează starea de indiviziune;

Considerând că indiviziunea fiind starea în care se găsesc coproprietarii unui bun ale căror drepturi nu sunt încă lichidate, de aci rezultă că, în timpul stărei de indiviziune asupra unui imobil, fiecare copărtaș este presupus proprietarul și posesorul fiecărei părțițele din imobilul indiviz;

Că, prin urmare, natura și caracterul stărei de indi-

viziune exclude ideia că unul din proprietarii indiviși să poată dispune în mod valabil în propriul său folos de imobilul indiviz sau de o parte din el, fără consimțământul celorlalți coproprietari, fiind declarat fără ființă față de unul dintr'ânșii, el nu poate să-și producă efectele sale ca contract de închiriere față de ceilalți coproprietari, de oarece, conform principiului stabilit mai sus, aceștia nu pot să închirieze în mod valabil, în timpul stărei de indiviziune, imobilul indiviz, care îi aparține în întregime și pentru fiecare parte dintr'ansul și coproprietarului față cu care contractul a fost reziliat;

Că, prin urmare, instanța de fond hotărînd astfel, nu a comis nici un exces de putere, cum se susține prin motivul de casare, astfel că recursul este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

Observațiune. — În principiu, nici un comunist nu poate, fără consimțământul celorlalți, să facă inovații sau modificări cu privire la lucrul comun, căci comuniștii nu pot să aibă mai multe drepturi decât asociații (analogie din art. 1517, 4°).

«Nici un părtaș, zice codul Caragea (art. 7, partea III, capit. 13), nu poate să facă vreo prefacere fără învoirea tuturor; iar de va face, e dator paguba ce se va pricinui din această prefacere». (Cpr. art. 1107 C. Calimach (828 C. Austriac)¹⁾; L. 28, Dig., *Communi dividundo*, 10, 3), etc.

În baza acestor principii se decide cu drept cuvânt, că unul din comuniști nu poate, fără conștiințământul expres sau tacit al celorlalți (cpr. C. București, *Cr. judiciar* din 1909, No. 83), să închirieze sau să arendeze imobilul comun, nici chiar în limitele unui act de administrație, adică pe cinci ani. Acest punct este cert atât în doctrină cât și în jurisprudență. Vezi D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, tom. III, p. 231, nota 2 (ed a 2-a); tom. IX, p. 54 urm. și 540; Baudry et Wahl, *Société*, 539, p. 322 (ed. a 3-a); Guillaouard, *Louage*, I, 54 și *Société*, 391, *in fine*, etc. Vezi și Trib. Iași, sentință foarte bine motivată, publicată în *Dreptul* din 1908, No. 10 și aprobată de d-l profesor D. Alexandresco.

«Considerând, zice foarte bine această sentință, că coproprietarii indiviși, cât timp ține starea lor de codevălmășie, sunt datori a respecta natura și destinația lucrului comun, *nimeni din ei neavând dreptul de a îndeplini acte de dispoziție materială în folosul numai al său personal, etc.*».

1) Iată cum se exprimă acest din urmă text: «Dacă părtașii nu vor fi uniți, nici vrul dintr'ânșii nu are voie să facă o strămutare sau prefacere, prin care se va dispoza pentru partea altcuiva din părtașii lucrului». Textul corespunzător austriac este identic. El are următoarea cuprindere: «*Sobald sie uneinig sind, kann kein Theilhaber in der gemeinschaftlichen Sache eine Veränderung vornehmen, wodurch über den Antheil des Anderen verfügt würde.*» Mai vezi art. 363 C. austriac (477 C. Calimach), art. 747 C. german, etc.

Unele legiuri străine sunt exprese în această din urmă privință. Vezi, de exemplu, art. 1598 din codul civil portughez, promulgat la 1 Iulie 1867, precum și textele citate în nota 1.

S. R.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 22 Aprilie 1909

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

Ministerul de finanțe cu Societatea anonimă «Concordia»

IMPOZIT.— SOCIETĂȚI PE ACȚIUNI.— EXPLOATĂRI MINIERE.— TAXA DE 5°/.— BAZA ACESTUI IMPOZIT.— ART. 4 DIN LEGEA IMPOZITULUI ASUPRA CAPITALULUI MOBILIAR DIN 1906.

Pentru impunerea la taxa de 5°/o din venitul net al societăților pe acțiuni cari fac exploatări miniere, conform art. 4 din legea impozitului asupra capitalului mobilier, se ia drept bază venitul net ce rezultă din bilanț pentru anul pentru care se face impunerea, iar nu venitul net al anului precedent, de oarece din dispozițiunile ultimului alineat adăugat prin legea dela 12—14 Martie 1906 la art. 4 din legea pentru impozitul asupra capitalului mobilier, rezultă că taxa de 5°/o nu se percepe decât în cazul când ar trece peste taxa de 1°/o, pe care acele societăți au plătit-o deja fiscoului pe baza valorii producțiunii brute din anul precedent, în momentul când se face constatarea pentru taxa de 5°/o.

No. 93. — Respins, după divergință, recursul făcut de Ministerul de finanțe în contra sentinței tribunalului Ilfov, secția IV, No. 257 din 1908, dată în proces cu Societatea anonimă «Concordia».

S'au ascultat: d-l avocat Marinescu-George, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat N. Căpităneanu, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate:

«Violarea art. 4 alin. III din legea patentelor, a art. 4 din legea de impozit asupra veniturii capitalului mobilier și exces de putere.

«Pentru comerțul de petrol cu ridicata, societatea anonimă «Concordia» a fost impusă la patentă pe anul 1906, luându-se de bază bilanțul dresat de această societate pe anul 1905. În contra urmării fiscoului, societatea făcând apel, tribunalul Ilfov secția IV a desființat urmărirea, pe motiv că baza pe care trebuia să se sprijine Statul pentru a stabili impunerea, trebuia să fie bilanțul pe 1906, căci impunerea se făcea în 1906, iar nu bilanțul pe 1905. Tribunalul a făcut eroare, legea patentelor prevede că impunerea trebuia calculată după bilanțul încheiat pe anul ce precede impunerea, ceea ce este și logic, căci în anul în care se făcea impunerea nici nu se găsește vre-un bilanț încheiat.

«Instanța de fond, considerând o altă bază de calcul a impunerii decât aceea pe care legea o fixează, a violat art. 4 alin. III din legea patentelor, art. 4 din legea de impozit asupra veniturii capitalului mobilier, și numai cu exces de putere a admis apelul societății «Concordia».

Având în vedere că din sentința în contra căreia s'a făcut recurs rezultă că comisiunea înstituită de Ministerul domeniilor pentru determinarea pe anul financiar 1905—1906 a impozitelor speciale minelor, prevăzute la titlul XIV din legea minelor, a constatat că producțiunea brută după proprietatea din Schela Buștenari, comuna Telega, județul Prahova, a societăți anonime române pentru industria petrolului «Concoridia» a fost de o valoare de 3.033, 788 lei și 62 bani și a stabilit că taxa (redevența) de 1% cuvenită Statului eră de 30.337 lei și 90 bani;

Că, pentru anul financiar 1906—1907, pentru impunerea societăți la patenta proporțională, potrivit dispozițiilor art. 4 aliniatul 3 din legea patentelor, art. 95 din legea minelor și art. 4 aliniatul ultim, din legea asupra venitului, administratorul financiar al Capitalei luând de bază redevența (taxa) de 1% plătită de societate pe 1906—1907 după constatarea comisiunei pentru anul financiar 1905—1906 și beneficiul net al societăți tot pentru anul 1905—1906, după bilanțul încheiat de societate pe acest an, și constatând că beneficiul net întrețea redevența de 1% deja plătită de societate cu 15.64 lei și 75 bani a impus pe societate pentru anul financiar 1906—1907 conform art. 4 aliniatul ultim din legea asupra venitului capitalului mobilier, a mai plăti statului sus arătata diferență de 15.641 lei 75 bani;

Că societatea «Concordia» făcând la administrația financiară a capitalei contestație în contra urmăririi ce i se face pe temeiul acestei impneri, administratorul financiar respinge contestația pe motiv că nu se întemeiază pe lege societatea când susține că taxa de 5% trebuia stabilită după bilanțul anului 1806—1907, întrucât conform art. 3 din legea patentelor beneficiul net al anului ce precede, în speță beneficiul net al societăți pe 1905—1906 servă de bază la stabilirea taxei de 5% pe 1906—1907 așa cum s'a și procedat de aceea administrație la stabilirea impunerii;

Că nemulțumită pe această decizie a administratorului financiar, societatea «Concordia» face apel și tribunalul Ilfov secția IV-a chemat să judece apelul găsește întemeiată contestația societăți, întrucât conform art. 4 din legea patentelor și ordinului circular No. 2184 din 1906 al Ministerului de finanțe, calcularea taxei de 5% în ce privește pe exploatatori de mine trebuie făcută în vederea bilanțului anului pentru care se face impunerea, iar nu în vederea bilanțului anului precedent, cum se calculase de administrația financiară și în consecință prin sentința supusă recursului, admite contestația și desființează urmărirea;

Că, așa fiind, chestiunea asupra căreia urmează a-și da deciziunea sa această Inaltă Curte este aceea de a se ști dacă pentru impunerea la taxa de 5% din venitul net al societăților pe acțiuni care fac exploatări minere, conform art. 4 din legea impozitului asupra capitalului mo-

biliar, trebuie luat drept bază venitul net al anului precedent sau venitul net ce rezultă din bilanț pentru anul pentru care se face impunerea.

Având în vedere art. 93, 94, 95, și 96 din legea minelor, art. 27 și 29 din regulamentul legii minelor și ultimul aliniat adăogit prin legea din 12—14 Martie 1906 la art. 4 din legea din 20—23 Februarie 1906 pentru impozitul asupra venitului capitalului mobilier și modificarea unor articole din legea patentelor și a minelor;

Considerând că din dispozițiunile combinate ale acestor articole din arătatele legi rezultă că toți exploatatorii de mine din țară sunt obligați să plătească anual statului o taxă proporțională de 1% din produsul brut al extracțiunei, taxă care se stabilește în luna Aprilie a fiecărui an financiar, având în vedere producțiunea brută a anului precedent; că, în afară de această taxă, statul are dreptul și la o taxă de 5% din venitul net al societăților pe acțiuni cari fac întreprinderi miniere, însă această taxă nu se va percepe decât în cazul în care 5% din venitul net ar trece peste suma pe care acele societăți a plătit-o deja fiscalului, pe baza art. 95 din legea minelor și numai cu cât trece pe această sumă;

Considerând că acestea fiind dispozițiunile legilor în vigoare asupra materiei, este evident că este greșită teoria susținută de stat că taxa de 5% asupra venitului net în ce privește pe aceste societăți trebuie a fi calculată tot asupra bilanțului anului precedent ca și taxa de 1% la care sunt impuse, de oarece textul ultimului aliniat, adăogit prin legea din 12—14 Martie 1906 la art. 4 din legea din 20—23 Februarie 1906 pentru impozitul asupra capitalului mobilier se opune la o asemenea interpretare, întrucât taxa de 5% din venitul net al acestor societăți nu se percepe decât în cazul când ar trece peste taxa de 1% pe care acele societăți au plătit-o deja fiscalului, ceea ce învederează că aci este vorba de două constatări de impuneri: una făcută la începutul anului financiar, aceea de 1% pe baza valorii producțiunei brute din anul precedent; conform principiilor din legea patentelor, iar a doua, aceea de 5% făcută pe baza beneficiului net rezultând din bilanțul anului pentru care se face impunerea, căci într'alt fel, adică dacă s'ar lua de bază și pentru stabilirea taxei de 5% tot bilanțul anului precedent, nu se pricepe cum taxa de 1% ar fi plătită în momentul când se face constatarea pentru taxa de 5%; că în sprijinul acestei interpretări, vine și circulara No. 2184 din 1906 a Ministerului de finanțe, autorul legii; din care reese că calcularea taxei de 5% trebuie să se facă după ce mai întâi se va fi plătit taxa de 1% pentru anul pentru care se face impunerea, adică la finele anului, și nici nu se putea face într'alt fel, de oarece taxa de 5% se reține și se plătește de societate din însuși venitul net pe acel an, și cătmea acestui venit nu poate fi cunoscută decât la încheierea bilanțului la finele anului.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 9 Octombrie 1909

Președinta d-lui D. G. Tăzlăuanu, prim-președinte

D. N. Boeru cu tutearea minorilor Ion D. Vasiliu

CONSILIU DE FAMILIE.—MEMBRU.—EXCLUDERE.—CONTESTAȚIE.—INCHEEREA TRIBUNALULUI.—APEL.—ADMISIBILITATE.—ART. 389 COD. CIV. ȘI 104 PR. CIVILĂ.

Orcă membru al consiliului de familie are dreptul, atunci când se vede exclus din acest consiliu fără să fie de față, să facă contestație la tribunal contra deciziei consiliului, iar încheerea tribunalului prin care se admite sau se respinge contestația, este supusă apelului înaintea Curței.

No. 178. — S'a prezentat apelantul, prin d-l avocat N. I. Nicolescu, și intimata, prin d-l avocat C. N. Ianculescu.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Dumitru N. Boeru, contra încheerii tribunalului Brăila secția II No. 2927 din 28 August 1909, prin care este exclus din consiliul de familie al casei defunctului Ion D. Vasilescu, unde figurează ca membru, sub cuvânt că are interese contrarii cu ale minorului;

Având în vedere că intimata susține că apelul ar fi inadmisibil, de oarece contră încheerilor tribunalului, prin care se formează consiliul de familie, nu este drept de apel;

Având în vedere că, în specie, nu este vorba de compunerea consiliului de familie, ci de excluderea unui membru, care figurează în acest consiliu, pe motiv că ar avea interese contrarii cu ale minorului și de oarece toate cauzele de incapacitate și excludere ale tutorului, se aplică și membrilor consiliului, urmează că și toate regulile de procedură relative la excluderea tutorilor le sunt aplicabile și acestora (în acest sens este fixată doctrina și jurisprudența);

Având în vedere că, intrucât privește pe tutore, art. 389 din codul civil este categoric în această privință, dându-i drept când a fost exclus din consiliu, fără să fie față, a se adresa cu contestație la tribunalul care judecă, cu dreptul de apelațiune, neavând acest drept numai atunci când ar fi dat mulțumire pe deciziunea care l depărtează din tutelă;

Având în vedere că, în specie, consiliul de familie nici măcar nu s'a pronunțat asupra excluderii apelantului din acest consiliu, cum trebuia să se facă conform art. 387 din codul civil, ci tribunalul deadreptul în urma cererii tutricei a luat această măsură fără să convoace consiliul, așa că, cu atât mai mult cuvânt, apelul său este admisibil, căci se plânge contra unei încheeri a tribunalului și aceasta luată în camera de consiliu, și în acest caz și art. 104 din procedura civilă îi dă dreptul de apel;

Având în vedere că, pe lângă acestea, ar fi cu totul nedrept ca o măsură așa de gravă luată contră unui membru al consiliului de familie să nu fie supusă controlului celei de a doua instanțe; niciodată legiitorul n'a putut să se gândească să i ridice acest drept; că, în fine, regula generală fiind că dreptul de apel există dacă nu este ridicat formal de legiitor, urmează că din toate punctele de vedere apelul este admisibil și deci finele de nepri-mire propus de intimată trebuie respins.

In fond:

Având în vedere că, deși s'ar putea spune și cu drept cuvânt că, excluderea făcută de tribunal nu este regulată în formă, de oarece numai consiliul de familie ar fi putut lua o asemenea măsură, conform art. 387 c. civ. și acest consiliu nici măcar n'a fost convocat, totuși Curtea intrând în judecarea fondului, găsește că în adevăr membrul exclus este creditor al minorului cu hotărâri rămase definitive și investite cu formula executorie, și că chiar a făcut poprire în mâna tutricei, pentru a aduce la îndeplinire aceste hotărâri, însă acest simplu fapt al popririi nu poate să fie o cauză de excludere, de oarece nu este un proces în ființă între minor și membrul exclus, cum cere art. 383 din codul civil, ci numai o măsură de executare, care nu se poate considera ca un proces în ființă;

Că așa fiind, apelul lui Dumitru Boeru urmează a se admite și a se respinge cererea de excludere făcută de tutrice.

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-președinte D. G. Tăzlăuanu, admite apelul.

Semnați: D. G. Tăzlăuanu, N. Dumitrescu, D. Buzdugan, T. Istrati și T. Rădvan.

Observație. — Cauzele de excludere sau destituire din tutelă fiind comune atât tutelei cât și consiliului de familie, urmează că și regulile de procedură aplicabile încheerilor relative la destituirea tutorilor să se aplice și când e vorba de excluderea unui membru din consiliul de familie. În acest sens este fixată doctrina și jurisprudența. A se vede D. Alexandresco, *Dreptul civil Român*, t. II (ed. 2-a), pag. 662 și 665.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA COMERCIALA

Audiența dela 9 Aprilie 1909

Președinta d-lui M. A. Balș, președinte

Karl Riske și Virgil Popescu cu A. Löwenbach et C-ie

PETROL.—SECHESTRU JUDICIAR.—DACĂ SE POATE ÎNFIINȚA.—DE CINE POATE FI CERUT.—ART. 13 DIN LEGEA SPECIALĂ A CONSOLIDĂRILOR DIN 1904.

În materie de exploatare de petrol, nu există pentru nimeni dreptul de a înființa sechestrul judi-

ciar sau de a exercită orice altă măsură contra concesionarului, existând însă numai facultatea pentru acela care are dreptul la redevență, de a înființa un sechestrul asigurător.

No. 455. — S'au ascultat: d-l avocat Popescu-Muscel, din partea contestatorilor; d-l avocat M. I. Negreanu pentru defendor.

Tribunalul,

Având în vedere contestația făcută de Karl Riske și Virgil Popescu în contra sechestrului asigurător efectuat de portărelul de pe lângă tribunalul Prahova prin procesul-verbal cu data 28 Ianuarie 1908 după cererea firmei A. Löewenbach et C-ie;

Având în vedere că prin contestațiune se tinde la desființarea acestui sechestrul cu execuțiunea provizorie, întrucât s'au sechestrat unelte apărute de lege;

Având în vedere că din lucrările aflate în dosar și din desbateri rezultă următoarele: cu petiția înregistrată la No. 1536 din 22 Ianuarie 1908, la tribunalul Ilfov secția comercială, firma A. Löewenbach et Comp. cheamă în judecată pe Karl Riske și Virgil Popescu, pentru a'i plăti suma de lei 8.300 bani 31, care ar reprezenta o diferență de preț la 914,197 kgr. țitei nepredat sus zisei case și cumpărat de ea la Bursă cu un preț mai mare decât cel convenit, pe baza cărei acțiuni, s'a cerut și obținut înființarea sechestrului asigurător ce se contestă astăzi pentru motivul arătat mai sus, că adică lucrurile sechestrate sunt apărute de orice urmărire conform art. 13 din legea specială a consolidărilor din 1904;

Considerând că, după dispozițiunea art. 13 din legea specială a consolidărilor, în materie de exploatare de petrol, în regulă generală, nu există drept de sechestrul pentru nimeni, o singură excepție se face în privința proprietarului care are drept la redevență. Acest articol, repetat prin art. 25 din regulamentul acestei legi, nu suferă nici o discuțiune. El zice:

«Nici o măsură de asigurare, ca sechestrul judiciar sau alte măsuri de asemenea natură, nu se va putea lua și exploatarea începută de concesionari nu se va putea împiedica sub nici un cuvânt, afară de cazul când proprietarul sau concedentul va avea de luat măsuri de asigurare pentru plata redevenței cuvenită lor».

Considerând că această derogare la dreptul comun, însuși legiuitorul o spune în expunerea de motive a legii, că adică menirea legii este de a se da concesionarului siguranța localităților petrolifere, liniștea și ordinea în industria petrolului, un mai mare avânt prin atragerea capitalurilor române și străine. Prin urmare, dispozițiunile de favoare prescrise în privința concesionarilor și exploataților de petrol, se explică prin dorința ce a avut legiuitorul de a pune în valoare bogățiile sub-so-lului țării, garantând capitaliștilor care și plasează capitalul într'o industrie atât de riscată, siguranța, liniștea și ordinea în operațiunile ce privesc industria petrolului;

Considerând că creditorul sechestrant, spune că chiar art. 13 din legea specială a consolidărilor dă facultatea pentru orice terțiu de a dispune de averea mobilă ce servește la exploatarea minei, după dreptul comun, fără nici o rezervă;

Considerând însă că dacă legea zice că sub nici un cuvânt nu se poate lua nici o măsură de asigurare contra concesionarului, cu alte cuvinte în materia aceasta nu există pentru nimeni dreptul de a face sechestrul judiciar sau de a exercită orice altă măsură contra concesionarului, există numai dreptul de a face sechestrul asigurător, pentru acela care are drept la redevență, din această limită nu se poate eși, și nici o altă interpretare nu se poate da art. 13 din legea specială a consolidărilor;

Că dar, din acest punct de vedere, contestația devine fondată și ca atare urmează să fie admisă.

Pentru aceste motive, admite.

Semnați: M. Balș și I. Slătineanu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN GAND

— 18 Aprilie 1909 —

SOCIETATE. — CARACTER CIVIL SAU CÔMERCIAL. — OBIECT PRINCIPAL. — APRECIEREA INSTANȚELOR DE FOND.

1° Pentru a se determină dacă o societate este civilă sau comercială, trebuie a se avea în vedere natura operațiilor sale. În caz când ea are de obiect atât operații civile cât și comerciale, trebuie a se avea în vedere obiectul principal al speculațiilor sale.

2° Forma în care societatea este îmbrăcată, precum și termenii întrebunțați în contractul de societate spre a se specifică scopul societății, nu fac ca ea să fie comercială sau civilă, judecătorii fondului având o apreciere suverană în această privință,

(Din la Flandre judiciaire).

Observație— Societățile sunt, în trăsături generale, comerciale sau civile.

Societățile comerciale sunt cârmuite de principiile codului comercial¹⁾, dispozițiile codului civil

1) Astfel, societățile comerciale sunt obligate a ține registre, lucru ce nu este impus acelor civile (cpr. Cas. rom. Bult. 1898, p. 415); ele pot fi declarate în stare de faliment (art. 866, 871 C. com.), chiar din oficiu ca și ceilalți comercianți. Cpr. C. București (decizie pronunțată sub vechiul cod de comerț), *Dreptul* din 1876, No. 23, p. 180. Vezi și Thaller et Pic, *Sociétés commerciales*, I, 142, p. 172 urm.— Falimentul unei societăți în comandită atrage și falimentul soților ilimitat responsabili (art. 867 C. com.). C. București, *Dreptul* din 1901, No. 10. Vezi și Cas. Turin, care pune

nefiind aplicabile decât atunci când nu sunt contrare legilor comerciale (art. 1531 C. civil).

Caracterul civil sau comercial al societății nu atârnă nici de forma, care totdeauna poate fi cea comercială, nici de calitatea asociaților, ci de obiectul și operațiile sale²⁾.

Astfal, sunt de natură civilă: societățile cari au de obiect operațiile asupra imobilelor, precum cumpărarea și vânzarea lor³⁾, construirea și închirierea lor⁴⁾, etc.; arendarea și exploatarea moșiilor⁵⁾; societățile formate pentru redactarea și publicarea unei opere literare sau științifice, unei reviste periodice⁶⁾, etc.; acele formate în scopul de a împrumuta bani pe ipotecă⁷⁾; acele formate pentru exploatarea apelor minerale sau termale⁸⁾; acele formate pentru exploatarea unui cabinet de medicină sau de dentistică, chiar dacă, în mod accesoriu s'ar vinde în el denturi false, prafuri de dinți, etc.⁹⁾; societățile cari au de scop dobândirea concesiunii

unei mine sau cariere, ori exploatarea lor (art. 13 L. minelor din 1895)¹⁰⁾; acele formate pentru exploatarea altor produse ale pământului¹¹⁾; societățile formate pentru construirea sau exploatarea unui canal¹²⁾; societățile mutuale, tontinele¹³⁾, etc.

Sunt, din contra, comerciale: societățile de transport (drumuri de fer, vapoare, etc.)¹⁴⁾; acele cari au de scop dobândirea unei concesiuni de drumuri de fer, de framwayuri¹⁵⁾; acele cari au de obiect luminarea unui oraș cu gaz aerian, electricitate¹⁶⁾, etc.); societățile de credit¹⁷⁾, de bancă sau de scont¹⁸⁾; societățile de asigurare cu prime¹⁹⁾; acele cari au de obiect exploatarea unui fond de comerț²⁰⁾, etc.

Instanțele de fond decid, în suveranitatea lor de apreciere, care este scopul și obiectul societății²¹⁾; însă chestiunea de a se ști dacă o societate este civilă sau comercială, fiind o chestie de drept, este deferită controlului Curții de casație²²⁾.

D. ALEXANDRESCO

în principiu că soții comanditari, ce pe nedrept s'au amestecat în administrația societății declarată falită, pot ei înșiși fi declarați faliti, fără a fi chemați în contradictor. *Dreptul* din 1893, No. 39 (cu observ. noastră).— În fine, după art. 867 C. com., falimentul unei societăți în nume colectiv atrage falimentul asociaților, și *vice-versa*. Cas. rom. Bult. 1899, p. 374; Cas. fr. Sirey, 1909, 1. 38.

S'a decis, sub vechiul cod de comerț, că și societățile constituite numai de fapt pot fi declarate în stare de faliment, întrucât se poate constata caracterul și personalitatea lor. Cas. rom. Bult. S-a II, 1877, p. 42. Vezi în același sens și alte decizii străine, citate de Cesărescu și Dan, *Codul de comerț cu noua lege a falimentelor*, p. 246.

2) Cpr. Trib. Ialomița, *Dreptul* din 1885, No. 60; T. Huc, XI, 46; Guillaouard, *Société*, 91; P. Pont, *Idem*, 104; Baudry et Wahl, *Idem*, 105; Lyon-Caen et Renault, *Tr. de droit commercial*, II, 92; Cas. fr. D. P. 84. 1. 145; C. Paris, Sirey, 82. 2. 225; C. Bruxelles, Sirey, 91. 4. 38.— În caz când operațiile unei societăți ar fi și civile și comerciale, se va avea în vedere obiectul principal al speculației. C. Bruxelles, Sirey, *loco cit.*; Houpin, *Sociétés civiles et commerciales*, I, 73.— Vezi însă Baudry et Wahl, *Société*, 106.

3) Art. 3, 3° din codul de comerț italian, nereprodus de legiuitorul nostru, dispune, din contra, că cumpărările și vânzările de imobile se consideră ca fapte de comerț, când au de scop o speculație comercială, *quando sono fatte a scopo di speculazione commerciale*.

4) Baudry et Wahl, *Société*, 108; Thaller et Pic, *Sociétés commerciales*, I, 137; Antonescu, *C. comercial adnotat*, I, p. 60, No. 103 urm.; C. N. Toneanu, *Tr. de drept comercial*, II, partea I, 16, p. 110. Nici samsarlăcul făcut pentru închirierea unui imobil nu constituie un fapt de comerț. Cas. rom. Bult. 1891, p. 744.

5) Cas. rom. Bult. S-a I, 1874, p. 111.

6) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 110; C. Roma, Sirey, 91. 4. 19.

7) Trib. Iași, *Dreptul* din 1893, No. 39, p. 256.

8) Guillaouard, *Société*, 93; Baudry et Wahl, *Idem*, 111. Cpr. Cas. fr. și C. Grenoble, D. P. 66. 1. 428; Sirey, 94. 2. 36.

9) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 109.— Dentistul, ca și medicul, chirurgul, etc., nu este, în adevăr, comerciant, nici nu face acte de comerț. Cpr. Répert. Sirey, v^o *Acte de commerce*, 121, 131 urm. 1362; Dumitrescu, *Codul de comerț comercial*, I, 167, p. 101; Trib. St. Etiéne, *Cr. judiciar* din 1906, No. 44, p. 356 (cu observ. noastră), și alte autorități citate de Ef. Antonescu, *Codul comercial adnotat*, I (singurul volum apărut), p. 30, No. 25, 26. Este de regretat că acest autor s'a oprit, ca mulții alții, în drum, și nu publică mai departe interesanta și folositoarea sa lucrare.

10) Cpr. Baudry et Wahl, *Société*, 114. Vezi și autoritățile citate de Ef. Antonescu, *op. cit.*, p. 63, No. 121 urm.; Thaller et Pic, *op. cit.*, I, p. 164, nota 2.— Cu toate că personalitatea juridică a societăților civile este în genere tăgăduită (vezi tom. IX al Coment. noastre, p. 457 urm.), totuși se poate admite la noi, ca și în Franța, că societățile cari au de obiect exploatarea minelor (societăți civile după art. 13 din legea minelor) sunt persoane juridice. Aceasta pare să rezulte la noi, ca și în Franța, din art. 9 al legii minelor dela 1895 (art. 8 din legea franceză asupra minelor dela 21 Aprilie 1810), care declară *mobile*: acțiunile și venitul unei societăți sau antreprize pentru exploatarea pe mine, căci caracterul mobil al părții unui asociat, de câteori societatea posedă imobile, nu se poate explica decât prin personalitatea societății. Cpr. Planiol, II, 1956 p. 631, text și nota 3 (ed. a 4-a). Iată raționamentul care ne conduce la acest rezultat: dacă dreptul fiecărui asociat este *mobiliar* în tot timpul cât ține societatea, imobilele aparțin corpului moral al societății, iar nu fiecărui asociat *pro parte*, de oarece dreptul său ar fi, în asemenea caz *imobiliar*, iar nu *mobiliar*, precum îl proclamă legea; deci, societatea constituie o persoană morală. Vezi tom. III al Coment. noastre, partea, 1-a, p. 192 (ed. a 2-a). Cpr. Planiol, I, 2258 (ed. a 5-a).

11) Baudry et Wahl, *Société*, 112.— Astfel, s'a decis că o asociație intervenită între doi arendași, fără altă speculă decât ca ei să vândă produsele de pe pământul cultivat, nu este o societate comercială, ci o societate civilă. Trib. Teleorman, *Cr. judiciar* din 1909, No. 69.

12) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 116 și autoritățile citate acolo.

13) Vidari, *Corso di diritto commerciale*, I, 695, p. 454 (ed. a 4-a); Toneanu, Asociațiile în participație și societățile civile și străine, p. 95. No. 7 (Galați, 1909).

14) Cpr. Cas. rom. Bult. S-a I, 1881, p. 816; Baudry et Wahl, *op. cit.*, 107; Thaller et Pic, *op. cit.*, I, 137.

15) Baudry et Wahl, *op. și loco cit.* Cpr. Cas. fr. Sirey, 1900, 1817; Sirey, 1902, 1. 72.

16) Thaller et Pic, *op. cit.*, I, 137, p. 165; C. Lyon, Sirey, 92. 2. 275.

17) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 120.

18) Cpr. Trib. Putna, *Dreptul* din 1893, No. 39, p. 309.

19) Baudry et Wahl, *Société*, 121 bis; Guillaouard, *Idem*, 97, etc.

20) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 109, și autoritățile citate acolo.

21) Planiol, II, 1939 (ed. a 4-a).

22) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 114, p. 81 și 124, p. 86; Guillaouard, *Société*, 91; P. Pont, *Idem*, 105.— *Contră*: Cas. fr. Sirey, 40. 1. 19; D. P. 67. 1. 225; Sirey, 67. 1. 313.